

- 15 Baroko v Olomouci – Olomouc v baroku
Martin Elbel, Ondřej Jakubec

NA ROZHRANÍ VĚKŮ. OLOMOUCKÁ AKADEMIE JAKO KOMUNIKAČNÍ CENTRUM

- 23 Olomouc a jezuitská mise ve střední Evropě
Ondřej Jakubec
- 30 Matrika olomoucké akademie z roku 1640
Jiří Fiala
- 36 Baltazar Hostounský a Václav Šturm, čeští jezuité mezi Prahou a Olomoucí
Albert Kubišta
- 41 Emblematické tisky olomouckých jezuitů
Lubomír Konečný, Jaromír Olšovský

UMÍRAJÍCÍ VĚK. OLOMOUC NA CESTĚ KE STAVOVSKÉMU POVSTÁNÍ

- 47 Literární pole olomoucké akademie v období pozdního humanismu
Lucie Storchová
- 52 Zplnomocnění olomouckých evangelických měšťanů z roku 1610
Zdeněk Kašpar
- 57 Olomoucký malíř Elias Hauptner a „manýristická kontinuita“ v protobarokní době
Ondřej Jakubec
- 63 Dietrichsteinská přestavba olomoucké katedrály
Tomáš Parma

LÉTA VÁLEČNÁ. ŠVÉDSKÁ OKUPACE A OBNOVA MĚSTA

- 71 Zchudlé město bohatých měšťanů?
Jaroslav Miller
- 78 K archeologii barokní Olomouce
Josef Bláha
- 85 Olomoucký měšťan a tiskař František Antonín Hirnle
Miroslav Myšák
- 91 Veduta Olomouce z roku 1667
Leoš Mičák

ZTRACENÁ SLÁVA. BUDOVÁNÍ BAROKNÍ TRADICE

- 99 Olomoucká mytologie
Leoš Mičák
- 107 Zobrazení legendy o zázračném vítězství Jaroslava ze Šternberka nad Tatary
Kateřina Dolejší, Leoš Mičák

114 **Jezuitský spisovatel a historik Matěj Tanner v Olomouci**
Cyril Měsíc

119 **Caesarova kašna**
Simona Jemelková

STÍNY FORTUNY. MĚSTO A JEHO KATASTROFY

125 **Mor, hlad, války a živelné pohromy v Olomouci**
Leoš Mlčák

136 **Požár Olomouce v roce 1709**
Stanislava Kovářová

142 **Václav Render – zbožnost za časů moru**
Gabriela Elbelová

150 **Olomoucký jezuitský kostel a protimorový kult P. Marie Sněžné**
Ondřej Jakubec

NEJISTÁ KAŽDODENNOST. OLOMOUC V DOBĚ ČARODĚJNICKÝCH PROCESŮ

159 **Strach z ďábelských sil v kultuře raného novověku**
Martin Elbel

166 **Kajícnice Magdalena – příběh z deníků hradiské kanonie**
Jana Oppeltová, Tomáš Sedoník

174 **Soudce Heinz Friedrich Boblig z Edelstadtu**
Pavla Slavičková

182 **Ikonografie barokního kultu Jana Sarkandera v Olomouci**
Ondřej Jakubec

OLOMOUCKÉ NEBE. NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT BAROKNÍHO MĚSTA

189 **Utváření katolické konfesijní identity v Olomouci**
Martin Elbel

197 **Misionářky mikrokosmu – řeholní ideál v kázáních při příležitosti
vstupu žen do olomouckých klášterů**
Veronika Čapská

204 **Deset dní hradiského opata Bernarda Wanckeho**
Jana Oppeltová

211 **Relikviář sv. Pavlíny z pokladu olomoucké katedrály**
Helena Zápalková

KNÍŽECÍ REPREZENTACE. MĚSTO A OLOMOUČTÍ BISKUPOVÉ

221 **Pohřby a komemorace olomouckých biskupů**
Radmila Pavlíčková

229 **Slavnostní vjezd kardinála Troyera do města Olomouce**
Martin Elbel

236 **Hudební mecenát biskupa Wolfganga Hannibala ze Schrattenbachu**
Jana Spáčilová

242 **Kočáry olomouckého biskupa Ferdinanda Julia Troyera z Troyersteinu**
Radka Miltová, Pavel Suchánek

PATRONI, SBĚRATELÉ A UMĚLCI. BAROKNÍ MECENÁT V OLOMOUCI

- 251 **Struktury patronátních aktivit a mecenátu v barokní Olomouci**
Ondřej Jakubec
- 262 **Portrétní galerie olomouckých biskupů**
Radmila Pavlíčková
- 269 **Olomoucký kanovník Jan Matyáš z Thurnu a Valsassiny, sběratel a mecenáš**
Pavel Suchánek
- 275 **Hudební odkaz varhaníka Karla Josefa Einwaldta**
Eduard Tomašík

STRÁŽ MORAVY. OLOMOUC VE VÁLEČNÝCH KONFLIKTECH

- 285 **Války s Pruskem a přeměna Olomouce v pevnost**
Vítězslav Prchal
- 293 **Olomoucké fortifikace na plánech a ve skutečnosti**
Vladimír Kupka
- 301 **Velitel olomoucké pevnosti Karl Gustav Keuhl a druhá slezská válka**
Vítězslav Prchal
- 307 **Terežská brána – vítězný oblouk na triumfální cestě**
František Chupík

MEZI BAROKEM A OSVÍCENSTVÍM. OLOMOUC NA KONCI DLOUHÉHO VĚKU

- 313 **Olomouc ve druhé polovině 18. století**
Filip Hradil
- 323 **Rušení olomoucké kartouzy očima hraběte Karla Vinzenze ze Salmu a Neuburgu**
Jana Kroupová
- 326 **Josef Dobrovský v Olomouci**
Josef Táborský
- 330 **Klášter klarisek a olomoucká architektura druhé poloviny 18. století**
Jiří Kroupa

DRUHÝ ŽIVOT. BAROKNÍ TRADICE V OLOMOUCI 20. STOLETÍ

- 341 **Olomouc nebarokní**
Martin Horáček
- 352 **Protektorátní výstava Tisíciletá Olomouc**
Marta Perůtková, Marek Perůtka
- 359 **„Jsouce podobni starým havranům, výrům a kulichům“ – Durych, Urban, Valušek**
David Voda
- 365 **Olomoucká barokní architektura a památková péče**
Zdenka Bláhová

374 **Seznam zkratk**

376 **Literatura**

411 **Jmenný rejstřík**

426 **Olomouc Baroque: A City's Ambitions Transformed / Summary**

Projekt *Olomoucké baroko/Výtvarná kultura let 1620–1780* připravilo Muzeum umění Olomouc s cílem představit historii a kulturu, ale zejména výtvarné umění města Olomouce v době baroka, tedy v období 17. až 18. století. Úmyslem výstavy a souvisejících publikací bylo vědomě navázat na předchozí expozici z roku 1999 *Od gotiky k renesanci/Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400–1550*, na které vedle Muzea umění Olomouc spolupracovaly i další moravské instituce. V případě tohoto „barokního projektu“ jsou klíčovými partnery zejména Vlastivědné muzeum v Olomouci, Arcibiskupství olomoucké, Univerzita Palackého v Olomouci a další organizace, bez jejichž pomoci by naše úsilí nemělo naděje na úspěch. Postupem času přiměl význam „barokního olomouckého fenoménu“ organizátory projektu rozšířit původní koncepci výstavy a katalogu o další publikaci. Pokud by tedy měl být samotný katalog výstavy jako druhý svazek spíše syntetizujícím kompendiem barokní výtvarné kultury v Olomouci, pak tento první díl, který předkládáme, spíše představuje soubor analytických mikrosond. Jejich cílem je totiž pronikat pod uhlazený povrch „barokních kulis“, obhlížet četné historické a kulturně-historické fasety olomouckého prostředí v raném novověku a nahlédnout do historických, sociálních a kulturních struktur tohoto fenoménu. Tím, co snad prostupuje shromážděnými studiemi a jejich vztahy je pokus o vystižení „identity města“, kterou konstituovaly specifické poměry v rámci městské komunity, ve které různí aktéři hráli různé role. Tyto zvláštní podmínky vycházely z historických i kulturních okolností, které dějiny města provázely a především ze struktur městského společenství, specifických vztahů napříč společenskými vrstvami, stejně jako z toho, jak do dějin a života města promlouval vnější svět či válečné události.

Kniha obsahuje dvanáct oddílů, z nichž každý je dále rozdělen do čtyř částí. Ačkoli jsou jednotlivé kapitoly částečně řazeny v chronologickém sledu, nebylo naším hlavním cílem sledovat časovou osu. Za podstatné jsme považovali, aby každá z kapitol pojednávala o některém z problémů, který jsme pokládali za významný či symptomatický. První příspěvek z každého oddílu představuje obecnou studii pojednávající o daném předmětu ať už formou syntézy či dílčí analýzy. Druhá podkapitola zpracovává vybraný pramen se zřetelem na jeho interpretaci – vedle klasických písemných pramenů jsou zahrnuty i prameny obrazové či archeologické povahy. Třetí část v rámci každého oddílu představuje medailon historické osoby a konečně podkapitola poslední je pojednáním o určitém dobovém objektu (ať už se jedná o umělecký či řemeslný předmět, stavbu nebo hudební dílo). Cílem bylo, aby byly v rámci každé kapitoly její jednotlivé podkapitoly alespoň volně provázány, vstupovaly do vzájemného dialogu a vytvářely smysluplný celek. Tento svazek díky tomu obsahuje dvanáct kulturně historických studií, dvanáct dobových pramenů, dvanáct osobních medailonů a stejně tolik uměleckých děl. Doufáme, že se jejich prostřednictvím podařilo alespoň zčásti charakterizovat specifický fenomén „olomouckého baroka“, jehož výtvarný charakter bude materiálově a synteticky zpracován v navazujícím katalogovém svazku.